

Afrapportering PBL-udviklingsprojekt: ”Sustainable Sydhavn”

Af David Christensen og Helle Nedergaard Nielsen

Stor tak til BEM1 studerende på første årgang 2018, lokale aktører i Sydhavnen, vejlederteamet og studentermedhjælpere for at have deltaget i projektet og givet gode indspark samt kritiske refleksioner undervejs.

Formål

Projektet sigter mod at reducere frafald blandt studerende, der er indskrevet på første studieår på BEM (By-, Energi- og Miljøplanlægning) bacheloruddannelse. Det sker ved at styrke AAUs forbindelse til lokalområdet og aktører i Sydhavnen. Håbet er, at koblingen mellem universitet og lokalområdet vil øge de studerendes motivation for studiet, når der skabes samarbejder mellem de studerende og lokale aktørers aktiviteter, behov og ønsker.

Gennemførte aktiviteter

I foråret 2018 startede planlægningen af projektet. Denne deltes op i 3 faser. Den indledende fase, hvor der blev indsamlet relevant baggrundsviden for gennemførelsen af projektet og der samtidig blev lagt stor energi i at kontakte relevante samarbejdspartnere i Sydhavnen. Herunder afklare, hvorvidt projektet kunne spille sammen med planerne for campusudviklingen i Sydhavnen i samarbejde med campusservice, udvalgte forskningsmiljøer og virksomheder på selve campus. Efter sommeren 2018 var de fleste linjer på plads, sådan at projektet kunne startes op samtidig med de studerendes P1 projekter blev igangsat. Den anden fase af projektet var selve gennemførelsen af projektet, hvor de studerende under deres P1 projekt samarbejdede med lokale aktører i Sydhavnen. Den tredje fase er evalueringen af projektet, som blev foretaget efter de studerende havde afleveret deres P1 projekt.

Organisering

Projektet har været drevet af en projektgruppe bestående af David Christensen (vejleder BEM1) og Helle Nedergaard Nielsen (projektleder samt koordinator, underviser og vejleder BEM1). Dertil har der løbende været sparring og udvikling med vejledere, koordinators og undervisere knyttet til BEM1: Rikke Moalem (vejleder og underviser BEM1), Trine Skovgaard Kirkfelt (vejleder BEM1), Naja Stenholdt (vejleder BEM1), Sanne Vammen Larsen (BEM koordinator og underviser BEM1) og Søren Eliassen (erfaring med vejledning og undervisning BEM1). Derudover har der i projektperioden været ansat 2 studentermedhjælpere, Ea Mathilde Frederiksen og Vera Götze, til at gennemføre indledende undersøgelser, tage referater og transskribere interviews.

Indledende aktiviteter

- Opstartsmøde
 - Indhold: I opstarten af projektet afholdtes et møde, hvor vejledere, koordinators og undervisere på BEM1 gav input til projektet.

- Resultat: På mødet blev genereret ideer i relation til samarbejder i Sydhavnen og det konkrete indhold i projektet. Samtidig var mødet med til at skabe bredere ejerskab til projektet.
- Aktøranalyse
 - Indhold: der udarbejdes en aktøranalyse over centrale aktører i Sydhavnen.
 - Resultat: Aktøranalysen skabte overblik over samarbejdsfladerne i Sydhavnen og var første skridt ind i processen omkring at få kortlagt hvilke aktører, der syntes mest relevant i projektet.
- Overblik over BEM projekter i Sydhavnen
 - Indhold: Der blev lavet et overblik over de projekter, der er lavet i Sydhavnen på BEM uddannelsen.
 - Resultat: Dette overblik over forudgående projekter, temaer og samarbejder i Sydhavnen var et vigtigt videns grundlag at have kortlagt inden, der blev taget beslutning om samarbejdsflader og relevante tematikker i Sydhavnen.
- Interview om frafald
 - Indhold: For at få et indblik i årsagen til studerendes frafald på BEM1 afholdtes interviews med de 5 studerende, der senest var faldet fra BEM uddannelsen inden for det første studieår. Interviewene blev dokumenteret ved referater.
 - Resultat: Interviewene gav ikke et entydigt svar på, hvorfor studerende vælger at springe fra uddannelsen. I interviewene pegede de studerende på, at det der typisk udløser fravalg af uddannelsen er optag på en anden uddannelse, et jobtilbud eller dumpede eksamener.
- Kontakt til aktører i Sydhavnen
 - Indhold: I foråret kontaktes aktører i Sydhavnen med henblik på at skabe samarbejde mellem de studerende på universitetet og lokale aktører i Sydhavnen. Der afholdtes møder med 10-15 lokale aktører. Ligesom der afholdtes mange møder med AAU innovation, Fælles Service CPH, forskellige uddannelser og lokale interessenter i området omkring campus for at kickstarte en fælles proces omkring udviklingen af området. Det lykkedes ikke at gennemføre dette initiativ.
 - Resultat: Efter en længere afsøgende proces i lokalområdet blev disse 5 aktører udvalgt til at deltage i projektet:
 - Københavns Kommune ved Kristoffer Carr-Saunders. Samarbejde omkring det nye genbrugscenter i Sydhavnen om forankring af genbrugscenteret i lokalområdet. 1-2 projekter.
 - GivRum ved Jesper Koefoed-Melson. Samarbejde omkring et lokalt LAR-projekt der handler om klimasikring og borgerinddragelse, som skal igangsættes i Sydhavnen efteråret 2018. 1-2 projekter.
 - A21 ved Claus Andersen. Samarbejde omkring lokale projekter ift. høstlet og naturpleje på Tippen. 1 projekt.
 - Lokaludvalget ved Anne Brøndum. Samarbejde omkring forbindelse mellem det nye og gamle Sydhavn via en bro. 1 projekt.
 - AKB ved Lars Strand. Samarbejde omkring erhvervsudvikling af bydelen blandt andet i relation til Anker Jørgensens Plads, netværk blandt butikkerne og sammenhæng i bydelen. 1-2 projekter.

Aktiviteter under gennemførelsen af projektet

- Aftaler og forventningsafstemning med samarbejdspartnere
 - Indhold: Der blev lavet aftaler og forventningsafstemning med de lokale samarbejdspartnere.
 - Resultat: Det aftaltes, at samarbejdspartnerne ville være tilgængelige for grupperne under deres projekter. De ville være behjælpelige med netværk, mødes minimum med grupperne 2 gange (1 gang med vejleder) i løbet af projektarbejdet og deltage i et midtvejsseminar, hvor projektgrupperne fremlægger deres foreløbige fund for deres medstuderende. De studerende ville ligeledes viderelevere deres resultater og diskussioner til deres samarbejdspartner efter projektets afslutning.
- Introduktion til projektet
 - Indhold: Under den generelle introduktion til P1 projektet introduceredes de studerende til projekt "Sustainable Sydhavn", hvor de forskellige temaer i projektet blev gennemgået af semesterkoordinatoren. Efter præsentationen afleverede de studerende en prioriteret liste med de temaer som de gerne ville arbejde med.
 - Resultat: På baggrund af de studerendes projekt-ønsker blev grupperne dannet af semesterkoordinatoren. Langt størstedelen af de studerende fik mulighed for at arbejde med deres førsteprioritet.
- Fokusgruppeinterviews med studerende
 - Indhold: I starten af P1 projektperioden afholdtes fokusgruppeinterviews med 3 projektgrupper. Interviewene havde til formål at få en indikation af de studerendes viden omkring planlægning, bæredygtighed og PBL. Interviewene blev optaget og transskriberet.
 - Resultat: Fokusgruppeinterviewene gav et først indblik i de studerendes forståelse af planlægning, bæredygtighed og PBL. Både bæredygtighed og PBL var ret godt reflekteret blandt de studerende, mens de havde sværere ved at forholde sig til temaer omkring planlæggerens rolle. Fokusgruppeinterviewet gav samtidig en fin pejling af de studerendes oplevelse af projektets opstart. De studerende var begejstret for at arbejde tæt med praksis, flere udtalte, at det var en øjenåbner i forhold til at få indblik i de mange interesser i området og til tider vanskelige forhold, der kan gøre sig gældende ift. planlægning i et område som Sydhavnen. Samtidig fortalte en projektgruppe, at de var udfordret af samarbejdet med ekstern partner og følte sig presset af samarbejdspartneres ønske om at påvirke temaet for deres projekt. Dette var vigtig information for projekt- og vejledergruppen og for planlægningen af fremtidige projekter.
- Styregruppemøder
 - Indhold: På styregruppemøderne blev der løbende gennem semesteret spurgt ind til projektet. Her havde de studerende haft mulighed for, at rejse aktuelle problemstillinger eksempelvis knyttet til deres samarbejde med ekstern partner.
 - Resultat: Styregruppemøderne gav projektgruppen en føling med processerne og mulighed for at følge op på eventuelle bekymringer.
- Studerendes møder ekstern partner
 - Indhold: Under projektperioden afholdte de studerende mindst 2 møder med samarbejdspartneren.

- Resultat: De studerende blev introduceret til feltet og blev på forskellige niveauer draget med ind i de aktuelle problemstillinger i Sydhavnen.
- Midtvejsseminar
 - Indhold: Halvvejs i de studerendes projektforløb afholdtes et fælles seminar, hvor de studerende fremlagde deres foreløbige problemstillinger, spørgsmål og fund for deres medstuderende og de involverede samarbejdspartnere i projektet. Ved dette seminar deltog alle samarbejdspartnere.
 - Resultat: Midtvejsseminariet gav de studerende konstruktive og kritiske input fra samarbejdspartnere, medstuderende og vejledere. For flere af grupperne var dette en central milepæl, hvor spørgsmål og kommentarer især fra den eksterne samarbejdspartner var med til at forme projektet.

Evaluerende aktiviteter

- Fokusgruppeinterview med vejlederne
 - Indhold: Efter projektaflevering afholdtes en evaluering med de vejledere, som havde været involveret i projektet. Der blev taget referat ved mødet, som efterfølgende blev sendt til godkendelse ved vejlederne.
 - Resultat: Vejlederne oplever, at de studerendes projekter har været meget virkelighedsnære og at de studerende har været motiveret og nysgerrige i deres arbejde. Samarbejdet med den eksterne partner har krævet, at de studerende skulle sætte sig godt ind i materialet og den konkrete case. Vejlederne er enige i, at det i perioder har været udfordrende for de studerende, at skulle arbejde tæt på en virkelighed, der hele tiden ændrer sig. Samtidig har erfaringen med planlægning i en foranderlig kontekst også givet de studerende værdifulde erfaringer. Vejlederne oplever, at projektet har stillet større krav til vejledere end ved klassisk projektarbejde, da der er flere forhold, vejleder skal være opmærksom på.
- Interview med de studerende
 - Indhold: Efter projekteksamen blev der afholdt evaluering med de studerende. De studerende interviewede hinanden ud fra en interviewguide udarbejdet af projektgruppen. I denne interviewguide blev de studerende bedt om at reflektere over; hvordan deres PBL-forståelse kom i spil under samarbejdsprojekterne, hvordan synet på bæredygtigheden blev ændret under processen, hvordan de studerende så sig selv som planlæggere i et område som Sydhavnen, hvordan samarbejdet med ekstern partner har været, hvorvidt gruppens arbejde gjorde en forskel, gode råd til fremtidige forløb samt personligt udbytte af processen. De studerende tog selv noter under interviewet, disse blev senere renskrevet og tematiseret.
 - Resultat: I denne afsluttende evaluering med de studerende kan vi pege på, at de studerendes interaktion med praksis i deres P1 projekt har påvirket deres refleksioner over PBL, bæredygtighed og praksis. Det er tydeligt, at de studerende efter projektet har en mere nuanceret forståelse af bæredygtighed som begreb, hvor bredden i begrebet og især den sociale dimension står stærkere efter projektets afslutning. Vi ser ligeledes en ændring af de studerendes forståelse af at være planlægger. Hvor nogle af de studerende i opstarten af P1, under vores fokusgruppeinterviews, havde svært ved at forholde sig til rollen som planlægger,

så viser den afsluttende evaluering, at mange studerende efter P1 projektet reflekter kritisk over den kompleksitet og de udfordringer, der er forbundet med at være planlægger i et divers område som Sydhavnen. I de afsluttende interviews er det ligeledes tydeligt, at de studerende har tillagt sig flere begreber, som er knyttet arbejdet som planlægger og PBL tilgangen.

Af mere konkrete anbefalinger fra de studerende i denne sidste evaluering kan nævnes følgende:

- Forventningsafstemning – helt centralt stå ønsket om mere klar forventningsafstemning studerende og samarbejdspartner imellem og nogle steder også vejleder og samarbejdspartner imellem
 - Tidsfaktoren – flere studerende skriver, at tid har været en begrænset ressource ved samarbejdspartnerne
 - Professionalisme – flere studerende italesætter vigtigheden af et professionelt samarbejde
 - Betydning for praksis – lidt over halvdelen af de studerende mener, at de har lavet noget i projektet, som samarbejdspartner kan tage med sig videre
- Skriftlig evaluering med eksterne partnere
 - Indhold: De eksterne partnere havde begrænset ressourcer i projektet, derfor blev det valgt at lave en skriftlig evaluering, som blev sendt via mail.
 - Resultat: De eksterne partnere syntes samstemmigt, at samarbejdet har været "spændende" og en "fornøjelse", og at de er blevet mødt af engagerede studerende med en "forbilledlig tilgang". Partnerne havde forhåbninger om, at deres bidrag har været med til at "gøre arbejdet mere relevant", og at de i øvrigt var med til at kunne hjælpe de studerende med at få "AHA-oplevelser" samt "få dem tilbage på sporet, når de var kommet på vildspor". Dertil bliver Sustainable Sydhavn opfattet som et "værdifuldt" og "nødvendigt" tiltag. En enkelt samarbejdspartner pegede på, at de studerende endte ud med at arbejde med et andet tema end det som han havde forventet i starten af processen.

Konklusion og anbefalinger

På baggrund af projektet kan vi ikke sige noget om, hvorvidt frafaldet blandt studerende er faldet som følge af de tiltag, der er blevet gennemført. Vi kan derimod konstatere, at både studerende, vejleder og samarbejdspartnere oplever, at P1 projektets kobling til konkrete og aktuelle problemstillinger i Sydhavnen har været motiverende og lærerige for de studerende. Vejledernes erfaring er, at de studerende har været nysgerrige i deres møde med praksis samtidig med, at det både har været udfordrende og lærerigt for de studerende, at arbejde tæt med planprocesser i en foranderlig virkelighed. Dette har stillet større krav end ellers til både studerende og til vejlederne. De eksterne samarbejdspartnere har ligeledes været positive over for projektet og pointeret vigtigheden af at koble universitet til lokalområdet.

Konkret, i forhold til undervisningen, peger projektet på nogle anbefalinger, som der kan udvikles videre på. Gennem projektførløbet udtrykker de studerende løbende usikkerhed omkring

samarbejdet med ekstern partner og efterlyser heri en klarere forventningsafstemning. Dette er samstemmende med en kommentar fra en af de eksterne partnere, som peger på, at det projekt de studerende ender op med at skrive, ikke er samstemmende med det, som han havde forventet at tage del i. Disse kommentarer peger på, at der er behov for at lægge endnu mere vægt på forventningsafstemningen. I dette projekt blev der lavet mundtlige aftaler omkring tematikker og deltagelse i møder. Dette er ikke tilstrækkeligt. I kommende projekter vil det være givende for processen, at udvikle en detaljeret typologi eller systematik i relation til samarbejdet mellem ekstern aktør og de studerende (som vi kender det fra samarbejdet mellem vejledere og studerende). Samtidig foreslår vi, at der udarbejdes skriftlig kontrakt mellem studerende og samarbejdspartner, sådan er der helt klare linjer hvad angår tematik og samarbejde. Dette er samtidig en læringsproces for de studerende, som selvfølgelig er tidkrævende for både studerende, vejledere, koordinatore og samarbejdspartnere.

Et andet gennemgående tema for både vejledere og studerende er kompleksiteten i de studerendes møde med praksis og samarbejdet med praksis. I hvor høj grad skal de studerende gå på "kompromis" med deres egne faglige interesser, når de møder en aktør, som har en særlig agenda? Man kan måske sige, at de studerende her meget tidligt i deres studie (på godt og ondt), konfronteres med en situation, hvor de står mellem forsker og konsulentrollen. For at kunne håndtere og reflektere kritisk over dette, er der behov for at udvikle videre på, hvorledes udfordringen kan blive mødt, synliggjort og diskuteret løbende i processen.

Anbefalingerne fra projektet retter sig ligeledes mod det organisatoriske niveau. At gennemføre et projekt som dette er ressourcekrævende. Det betyder, at organisationen skal afsætte ressourcer i form af tid til koordinatore og vejledere, hvis man ønsker et kontinuerligt samarbejde med Sydhavns aktører under de studerendes P1 projekter. Dertil skal det overvejes, hvorvidt eller hvordan lokale samarbejdspartnere skal kompenseres for deres deltagelse.

I Holland eksperimenteres med institutionaliseringen af en stærkere kobling mellem universitet og lokalsamfund gennem etableringen af Citylabs (www.saxion.edu). Her indgår forskere, studerende, borgere og lokale professionelle aktører i et samarbejde omkring projekter, hvor der arbejdes med, hvorledes lokale udfordringer relateret til bæredygtighed kan håndteres. CityLab er institutionaliseret på Saxion University of Applied Sciences (permanent initiativ), der giver studerende mulighed for, at koble sig til virkelighedsnære projekter i samarbejde med samfundsaktører. Projekter tilbydes på tværs af studieretninger og semestre og udbydes som enten 3, 6 eller 12 ECTS projekter afhængigt af, hvad der kan lade sig gøre i forhold til de forskellige studieretningers studieordninger. Det vil være givende at se nærmere på projekter som dette, hvis ønsket er at skabe en stærkere institutionel prioritering af samarbejdet mellem universitet og praksis.

Artikel

På baggrund af projektet udgives artiklen: *Problem-Based Learning and Sustainable Community Development: Linking Planning Students with Stakeholders in Copenhagen's South Harbor District*. Artiklen udgives i: International Journal of Sustainability in Higher Education.

